

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ · УРОК 93

Економіка України 1991-1998.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. Перші роки президентства Леоніда Кучми припали на складний перехід від командної до ринкової економіки. Лібералізація цін, гіперінфляція й непрозора приватизація спричинили великі соціальні втрати, а грошова реформа 1996 р. і введення гривні стали важливим кроком до економічної стабілізації.

- пояснити причини економічної кризи початку 1990-х
- охарактеризувати гіперінфляцію і приватизацію
- пояснити значення введення гривні
- пов'язати економічні зміни з першою каденцією Леоніда Кучми

1. Основний матеріал

Питання / етап	Що треба знати
Стартові проблеми	Українська економіка була частиною єдиного радянського господарського комплексу, залежала від імпорتنих енергоносіїв і не мала сформованих ринкових інститутів.
Лібералізація цін	На початку 1992 р. уряд Вітольда Фокіна відпустив ціни, запровадив купоно-карбованці та проголосив курс на роздержавлення і приватизацію.
Гіперінфляція	У 1992–1994 рр. поєднання спаду виробництва, подорожчання енергоносіїв, емісії грошей і прорахунків реформ призвело до стрімкого знецінення доходів і заощаджень.
Приватизація	У 1990-х державне майно переходило у приватну власність. Непрозорість процесу сприяла концентрації власності та формуванню великих фінансово-промислових груп.
Леонід Кучма	У 1994 р. Кучма переміг на президентських виборах. Його перша каденція проходила під знаком економічної стабілізації, конституційного оформлення держави та реформування власності.
Грошова реформа	2–16 вересня 1996 р. купоно-карбованці обміняли на гривні у співвідношенні 100 000 : 1. Реформа була неконфіскаційною.
Значення гривні	Власна валюта стала важливим атрибутом економічного суверенітету та основою самостійної фінансової політики.
Криза 1998 р.	Світова фінансова криза вдарила по Україні, курс гривні знизився, але масштабного фінансового краху вдалося уникнути.

2. Опорні дати

Дата / період	Подія
1992	Запровадження купоно-карбованця; вихід із рублевої зони
1992–1994	Гіперінфляція
1994	Леонід Кучма став Президентом України
2–16.09.1996	Грошова реформа та введення гривні
вересень 1998	Вплив світової фінансової кризи

3. Ключові поняття

Поняття	Пояснення
ринкова економіка	система господарства, що спирається на приватну власність, конкуренцію і ринкове ціноутворення
лібералізація цін	скасування або різке зменшення державного контролю за цінами
гіперінфляція	надзвичайно швидке знецінення грошей
приватизація	перехід державного майна у приватну власність
гривня	національна валюта України

4. Постаті та організації

- Леонід Кучма
- Вітольд Фокін
- Віктор Пинзеник
- Віктор Ющенко
- Національний банк України

5. Причина → подія → наслідок

Розрив радянських господарських зв'язків і відсутність ринкових механізмів

Лібералізація → гіперінфляція → приватизація → стабілізаційні заходи → гривня

Формування основ ринкової економіки ціною глибокого спаду та соціальних втрат

Підсумок уроку

Перехід до ринку був болісним і непослідовним. У середині 1990-х вдалося зменшити інфляцію та запровадити власну валюту, але ці зміни відбувалися на тлі падіння виробництва, бідності й концентрації власності.